

Інфекційні захворювання — це розлади здоров'я людей, що спричиняють віруси, бактерії, найпростіші, паразитичні гриби, гельмінти або продукти їхньої життєдіяльності і здатні передаватися від заражених організмів здоровим особам

Догляд за пацієнтами з інфекційними захворюваннями

Інфекційні захворювання можуть проявлятися загальною слабкістю і нездужанням, ломотою в тілі, підвищеною температурою тіла, головним болем, болем у м'язах та суглобах, розладом кишечника, порушенням сну, блюванням, кашлем, нежитем, шкірними висипаннями, болем у горлі. Ці симптоми складають синдром інфекційної інтоксикації організму та тією чи іншою мірою характерні для більшості інфекційних захворювань. Якщо симптоми інфекційної інтоксикації виражені слабо та швидко минають, температура тіла не підвищена, то дорослий пацієнт без хронічних захворювань після консультації з лікарем може сам собі дати раду. В усіх інших випадках пацієнти з інфекційними захворюваннями потребують догляду.

КОЛИ НЕОБХІДНА ГОСПІТАЛІЗАЦІЯ?

Пацієнтів з інфекційними захворюваннями, бактеріо- або паразитозів необхідно якнайшвидше ізолювати, щоб запобігти поширенню інфекції хворим або носієм серед осіб із найближчого оточення та в довіллі. При особливо небезпечних інфекціях (чумі, холері, сибірці, сапі, сказі, висипному тифі, черевному тифі, паратифах А і В, поліомієліті, дифтерії, менінгококовій хворобі, геморагічній гарячці, ботулізмі тощо) необхідна негайна госпіталізація до спеціалізованого стаціонару. При інших інфекційних захворюваннях необхідність в госпіталізації визначається епідеміологічною ситуацією, житлово-побутовими умовами, особливостями клінічного перебігу хвороби та її прогнозом в кожному випадку.

Обов'язковій госпіталізації за епідеміологічними показаннями підлягають пацієнти з інфекційними захворюваннями, які: 1) проживають у гуртожитках і незадовільних побутових умовах; 2) працівники харчових підприємств та особи, які до них прирівнені; 3) хворі, які проживають спільно з працівниками харчових підприємств або дітьми, що відвідують дошкільні заклади.

Клінічними показаннями до госпіталізації пацієнтів з інфекційними захворюваннями є: 1) тяжкий перебіг хвороби; 2) вік — малі діти та особи похилого й старечого віку; 3) наявність тяжкої супутньої патології.

Встановити діагноз та прийняти рішення про можливість лікування такого хворого вдома може лише лікар. Якщо пацієнт з інфекційним захворюванням чи носій залишається вдома, то йому необхідно забезпечити проведення відповідного комплексу протиепідемічних заходів і створити умови, які б виключали ймовірність поширення інфекції.

ОБЕРЕЖНО, ІНФЕКЦІЯ!

Більшість хворих виділяють у навколишнє середовище збудників, тому важливо знати, де в організмі вони локалізуються, яким чином виділяються в довкілля, як потрапляють до організму здорових людей. За цими ознаками інфекції можна розділити на кілька груп, кожна з яких має свої особливості.

- Кишкові інфекції передаються фекально-оральним шляхом, тобто збудник проникає в організм через травний тракт.
- Інфекції дихальних шляхів передаються зазвичай повітряно-крапельним шляхом.
- Інфекції крові передаються переважно кровососними комахами.

У разі погіршення стану пацієнта з інфекційним захворюванням, появи нових симптомів, підвищення температури тіла після стійкого її зниження («друга хвиля») необхідно обов'язково проконсультуватися з лікарем

Позитивний психоемоційний настрій пацієнта сприяє покращанню його самопочуття і одужанню

• Інфекційні хвороби шкіри та слизових оболонок передаються контактним шляхом — через шкіру та слизові оболонки.

У період, коли хворі заразні, бажано обмежити їхні контакти. Вони повинні користуватися окремим посудом, який слід окремо мити та знезаражувати. Білизну хворого також перуть та кип'ячать із додаванням дезінфекційних засобів окремо від білизни інших осіб.

У кімнаті, де перебуває хворий, вологе прибирання необхідно проводити двічі на день. Кімнату потрібно регулярно провітрювати (без протягів). Якщо хворий перебуває в положенні лежачи, то під час провітрювання його тепло вкривають, голову прикривають рушником. Повітря в кімнаті необхідно зволожувати, температура має бути в межах 20–22 °С.

Для пацієнтів з інфекційними захворюваннями дихальних шляхів виділяють окремі кімнати, які не тільки провітрюють та прибирають, але й за можливості обробляють ультрафіолетовими променями (кварцовою лампою). Під час контакту з такими хворими рекомендовано надягати тришарову медичну маску.

Після кожного відвідування хворого з кишковою інфекцією слід ретельно мити руки з милом. Також важливо забезпечити якісну дезінфекцію випорожнень хворого.

ОСОБЛИВОСТІ ГОСТРИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

Важливі особливості інфекційних хвороб — їхня гострота та динамічність, а також вірогідність раптових змін у стані хворого. Тому в гострій фазі захворювання пацієнта не слід залишати без нагляду, необхідно слідкувати за зміною температури тіла, пульсу, показників артеріального тиску. Якщо у пацієнта є будь-яке хронічне захворювання, важливо попередити про це лікаря та дізнатися про можливі ускладнення в перебігу хвороби.

Інфекційні захворювання супроводжуються гарячкою та інтоксикацією, зокрема токсичним ураженням центральної нервової системи, яка проявляється її збудженням або пригніченням, маренням, тривожністю, безсонням.

Також слід враховувати, що клінічне одужання при інфекційних захворюваннях, як правило, набагато випереджає повне функціональне відновлення організму. У період одужання самопочуття хворих нерідко буває цілком задовільним, тоді як фактично вони ще тривалий час фізично ослаблені, у них спостерігаються розлади з боку серцево-судинної, нервової, імунної, травної систем.

ГАРЯЧКА

Пацієнти з гарячкою потребують особливого догляду. У період підвищення температури тіла необхідно тепло укрити хворого, покласти до ніг теплі грілки, дати солодкий гарячий чай. Коли температура тіла стабілізується на високому рівні, посилюються потовиділення та тепловіддача, тому не слід тепло вкривати хворого. При гарячці йому потрібно давати якнайчастіше пити негарячий чай, ягідні та фруктові соки й морси, настій шипшини, мінеральну воду. Рясне пиття сприяє виведенню з організму токсичних продуктів.

Гарячка може закінчуватися критичним зниженням температури тіла і рясним потовиділенням. При цьому необхідно стежити за тим, щоб хворий не лежав у мокрій білизні та не переохолоджувався. Стрімке зниження температури тіла небезпечно для осіб похилого віку з хронічними серцево-судинними захворюваннями: якщо в них спостерігається пришвидшення пульсу та дихання, різке зниження артеріального тиску, слід проконсультуватися з лікарем.

При гарячці необхідно дотримуватися постільного режиму, до повного одужання неприпустимі фізичні навантаження, недосипання, перевтома.

ГІГІЄНА

У хворого в положенні лежачи можуть виникати на шкірі подразнення, поприлості, пролежні. Тому необхідно вранці та ввечері ретельно проводити туалет шкіри — обтирання або обмивання, регулярно міняти натільну й постільну білизну (при гарячці — після кожного посиленого потовиділення).

Інфекційні хвороби часто провокують розвиток захворювань очей, таких як кон'юнктивіт, кератит, склерит. Тому слід уважно слідкувати за станом очей хворого, регулярно їх промивати кип'яченою водою, за необхідності — використовувати антисептичні очні краплі.

Носові ходи слід систематично оглядати та за потреби промивати фізіологічним розчином від слизу та сухих корок. Сухі губи потрібно змочувати зволожувальним кремом або гліцериним. Порожнину рота у важкохворих необхідно очищувати від слизу, що скупчився, нальоту та залишків їжі за допомогою ватних тампонів або марлевих серветок, змочених слабким розчином водню пероксиду (1 чайна ложка на одну склянку води) зранку та на ніч.

ХАРЧУВАННЯ

При гострих інфекційних захворюваннях рекомендована дієта № 13 для підтримання захисних функцій організму, підвищення його опірності інфекції, зменшення вираженості інтоксикації з одночасним обмеженням хімічного і механічного подразнення слизової оболонки травного тракту. Годувати хворого слід 6–8 разів на добу невеликими порціями рідкої або напіврідкої їжі: хліб білий і сухарі; м'ясний бульйон, м'ясне суфле; суп-пюре із м'яса на слизовому відварі; каші протерті; фруктови, ягідні соки; масло вершкове, молоко, сметана, свіжий сир, яйця, паровий омлет. Обмежують рослинну клітковину. До повного одужання виключають з раціону гострі страви та приправи, копчені продукти, ковбасні вироби, сало, каву, овочі з великим вмістом клітковини (капусту, буряки, редьку).

При гарячці дієта включає тільки рідкі та желеподібні страви. Їжу приймають кожні 2 год. Рекомендовані чай, фруктові і ягідні киселі, желе, відвар шипшини з цукром, рисовий відвар, легкий бульйон, різні соки, розведені солодкою водою, розбавлене молоко, протертий сир.

При кишкових інфекціях показана щадна дієта, яка включає сухарі з білого хліба вищих сортів; супи на слабкому знежиреному м'ясному чи рибному бульйоні з додаванням слизових відварів, парових або зварених у воді фрикадельок; парові або зварені у воді м'ясні і рибні котлети, фрикадельки; м'ясо, риба, птиця, пісні варені або парові; протерті каші на воді чи знежиреному м'ясному бульйоні; ячні парові омлети; киселі, желе з чорниць, чай.

Необхідно терміново викликати «швидку допомогу», якщо у хворого:

- температура тіла вище 39 °С та не знижується через 30 хв після прийому жарознижувальних засобів;
- підвищена температура тіла поєднується з ознаками зневоднення, болем в животі, висипом;
- спостерігається дезорієнтація або порушення свідомості;
- виникли судоми;
- постійні блювання та діарея;
- сильний біль в грудях під час дихання, поява задишки;
- безперервний сильний головний біль